

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

Csrepka Máté Barnabás

Fogadószervezet:
Brazíliai Magyar Segélyegylet

Brazília / São Paulo
2020. Szeptember 1. – 2020. November 30.

Bevezetés

„Minden megmozdulásunk magyarságmentő céllal történik. Mégis azt látjuk, hogy állandóan kevesebben vagyunk. Brazília, ez a nagy tégely, beolvaszt minket. Legyen tehát célunk ezt a beolvadást kitolni időrendben.

Van ennek értelme?

Csak egy lehet a válasz erre a kérdésre: VAN! Gyermekeink, akik itt születtek, brazilok, de mi felelősséggel tartozunk nekik és magunknak. Jó állampolgárokká nevelve egy olyan kultúrahátteret nyújtunk nekik, amivel emberebb ember lesz belőlük. A bevándoroltak gyermekei egy új „brazil fajtához” tartoznak, aminek gyökerei nem az itteni földben találhatóak. A gyökerek hol vannak? Érdeklí őket, tudni szeretnék! Ha mi nem neveljük beléjük, egyszer majd szemrehányást tesznek miatta: „Miért nem mondtátok, honnan származunk?” Felelősségre fognak vonni minket, ha megvonjuk tőlük kultúránkat, nyelvismeretet, és nem adunk nekik öntudatot, amire ők is büszkék lehetnek!”

Ezeket a gondolatokat vetette papírra a II. világháború után Felvidékről Brazíliába, São Paulóba kivándorló, idősebb Piller Gedeon az 1996-ban megjelent, Brazíliai Magyar Segélyegylet c. könyvének utolsó fejezetében. Azóta eltelt majd' két és fél évtized, és jóllehet, a São Pauló-i magyar közösség életét illetően számos változás és nagyméretű átalakulások mentek végbe (elég csak a fent említett gyermekek felnőtt korúvá válását említenünk), az 1926-ban megalakult Segélyegylet történetét leíró könyvnek nem készült folytatása. Még!

A Kőrösi Csoma Sándor Program 2013 óta, a Nemzetpolitikai Államtitkárság égisze alatt működő ösztöndíjprogram, melynek legfőbb célja segíteni a diaszpórában élő magyarság közösségi és kulturális életének megszervezését, illetve részt venni a magyar nyelvismeret fejlesztésében és fenntartásában. Az államtitkárság számára az érintett országok – köztük Brazília – helyi magyar szervezetei és intézményei évről évre megjelölik azokat a munkaterületeket, ahol a legnagyobb hasznukra válhatnak az ösztöndíjasok, a kiválasztás tehát ez alapján történik.

A program 2020-as kiírására történő jelentkezés határideje 2019 novembere volt. Profilunkat a szükséges adatainkkal, önéletrajzunkkal, motivációs levelünkkel, és olyan saját tapasztalatainkkal együtt kellett kitölteni, melyek a leghasznosabbak lehetnek a diaszpóra magyarsága számára. Végül, de nem utolsó sorban a kívánt célterület(ek)et kellett megjelölni. A kiválasztás második lépcsőfoka a személyes interjú volt, melyre decemberben került sor.

Az elbeszélgetés már „célirányosan” zajlott, a jelentkezőknek meg kellett győzniük az asztal másik felén ülőket, hogy készségeik és képességeik megfelelőek a magyar kultúra és nyelv megőrzésének képviselőjére egy olyan távoli országban, ahol nagy számban élnek magyar, illetve magyar felmenőkkel rendelkező csoportok, akik szomjaznak az identitásuk egy részét kitevő magyarsággal kapcsolatos bármilyen tanításra.

Már jelentkezésem előtt, tanulmányaim alatt is nemes feladatnak tartottam minden olyan törekvést, mely az anyaországtól kilométerek ezreire, sőt esetemben tízezeire élő magyar közösségek nyelvi és kulturális értékeinek megőrzését célozzák. Nem kevésbé tartottam tiszteletre és becsületre méltónak a kolóniák elkötelezettségét és nyitottságát ezen értékek fenntartására. Ugyan sokat foglalkoztam a diaszpóra magyarságának történetével, nehéz volt elképzelnem, mire számítsak az óceán másik oldalán.

2020 márciusában egy néptánc-oktató és egy cserkészvezető kollégával költöztem kilenc hónapra Dél-Amerika legnagyobb városába, São Paulóba, és kezdtem meg munkámat a Brazíliai Magyar Segélyegyletnél egy új pozícióban, amihez talán a médiareferens megnevezés állna legközelebb. Tudomásom szerint idén volt az első alkalom, hogy erre a munkaterületre kértek ösztöndíjast São Paulóba.

Egyetemi éveim alatt, két alkalommal végeztem Portugáliában, az Erasmus Student Network-nél a diplomám megszerzéséhez szükséges szakmai gyakorlatot. Az ott eltöltött közel egy év alatt nyílt rálátásom az online marketing fontosságára. A gyakorlatom helyszíneiként szolgáló Porto és Faro városaiban egyaránt működő ESN szekció különös hangsúlyt fektetett az internetes megjelenésre, így számos ezzel kapcsolatos *skill*-el találkoztam. Miután az elején megtudtam, hogy a Facebook-on kívül gyakorlatilag teljesen szabad kezűt kapunk az online marketinget illetően, egy nagy adag kihívás-faktorral megspékelt bizonyítási vágy és motivációs kedv lett úrrá rajtam.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság javaslatának megfelelően, már a szerződés kezdete (2020. március 1.) előtt egy héttel megérkeztünk a brazíliai metropoliszba, São Paulóba. Pásztor Marival és Tomori Márkkal azonos időpontra foglaltunk repülőjegyet, így már az – egyébként zökkenőmentesen történő – utazás alatt lehetőségünk nyílt jobban megismerni egymást.

A helyi magyarságról

Ahogy Piller Gedeon szavaiból is érezhető, az ún. elsőgenerációs kivándorlók egyértelmű szándéka a magyar nyelv és kultúra továbbadása volt, gyermekeiknek – és azóta már unokáiknak is. A magyarokból és magyar felmenőkkel rendelkezőkből álló kolónia manapság az őket érintő hírekről, programokról írásos formában, az interneten tájékozódik. A közösség szervezeteinek és intézményeinek vezetői fontosnak tartják, hogy az elektronikus körlevelek, hírek, a megrendezett események dokumentációi és a Facebook-posztok a portugál mellett továbbra is megjelenjenek magyar nyelven, helyesen. A diaszpóra fiatalabb generációinak kevés olyan tagja van, akinek első és leggyakrabban használt nyelve a magyar, közülük pedig nehéz találni olyan embert, aki rendszeresen időt tudna szakítani az írásos internetes tájékoztatás helyes, magyar nyelvű szövegeinek megalkotására. A munkám egy része tehát adott volt.

„Szakmai ártalom”, hogy a kint élő magyarsággal való kontaktok során az elsők között figyeltem fel a sajátos nyelvjárásra, amely „Sampa” magyarjaira jellemző. A brazil metropolisz repülőterére érkezve megtörtént az első találkozás a kolónia három tagjával – köztük Kiss Aliz cserkészvezetővel, aki Pásztor Mari kollégánk mentora volt. A fogadásunkra érkezők pozitívan szokatlan közvetlenségén és barátságosságán kívül feltűnt, hogy ugyan folyékony beszédet hallottam, de olyan kifejezéseket is, amik a mai Magyarországon nem, inkább az előző évszázad közepén lehettek „divatosak”.

Az első migrációs hullám által hozott magyar nyelvi szokások, kifejezések, bizonyos tájegységekre jellemző kiejtések kerültek átadásra a második, harmadik generációnak. A „mostani Magyarországgal”, és az ott élőkkel történő folyamatos kapcsolattartás hiányában az új kifejezések, jövevényszavak, szlengek nem épültek be a közösség nyelvhasználatába az elmúlt évszázad alatt. Az unokák azt a magyart tanulták a szüleiktől, amit ők az ő szüleiktől tanultak. Utóbbiak voltak a kivándorlók, akik a századforduló éveiben, az I. és a II. világháború közben és után, valamint az 1956-os forradalmat követően hagyták el Magyarországot. Az unokák nyelvi hagyatéka a Magyarországon született felmenőik akkori magyar nyelvhasználata lett.

A diaszpóra magyarságát Brazíliában is a négy fő migrációs hullám csoportjai, és azok leszármazottai alkotják. Az MTA Földrajzi Intézete és a Magyarok Világszövetsége adatai szerint 1890 és 1957 között 70 és 80 ezer fő közöttire volt tehető a Magyarországról Brazíliába emigráltak száma. Nem könnyű tehát megbecsülni a leszármazottak számát, ami 150 és 300 ezer fő között is lehet.

A századforduló éveiben érkező magyarok többek között az ígéretes bevándorlási politikát és a gazdasági lehetőségeket tartották szem előtt. A jelentős részben sváb közösségekben élő családok az európai időjáráshoz hasonló, Brazília déli részén uralkodó kontinentális éghajlatú vidékeket célozták meg, ahol előfordult, hogy egész falvakat alapítottak, templomokat és iskolákat építettek. A hozzávetőlegesen 250 magyar család szinte teljesen asszimilálódott a helyi kultúrával, azért is, mert az akkori kapcsolattartási körülmények nem teremtették meg az anyaországgal való kommunikáció feltételeit.

Az I. világháborúhoz köthető migrációs hullám csoportjai nagy százalékban a trianoni szerződés utáni, már nem Magyarországhoz tartozó területekről érkeztek. Ők elsősorban a földmunkás rétegből, paraszti sorból jött szegényebb, dolgos emberek voltak. Több tízezer érkeztek, és álltak be az ország fő exportcikkét jelentő kávé- és cukornád ültetvényeken dolgozók közé. Sokaknak azonban mélyen az elvárásaik alattinak bizonyult ez az életforma, és az otthon még ígéretes lehetőségnek tűnő munkalehetőségek elől eljőve, más bevándorló közösségekkel koncentrálódva, nagyvárosokban szerencsét próbálva folytatták életüket. Az első világháborús bevándorlók helyzetét nehezítette, hogy a magyar külképviseletek hivatalosan nem tudtak foglalkozni olyan személyekkel, akiknek nem magyar útlevele volt. Trianon után, a leszakadt országrészek polgárainak nagy része kénytelen volt feladni magyar útlevelét, és számukra a román, csehszlovák, jugoszláv, osztrák útlevelek a konzulátussal és ezáltal Magyarországgal való kapcsolattartás zsákutcáját jelentették.

A II. világháború közben és utáni migrációs hullám már jobb módú, tanult emberekből állt. Brazília „céltudatosan” fogadta be akkor a bevándorlókat: mivel hiány volt például mérnökök, elektrotechnikusok, tanárok terén, ezért az adott végzettségű és tapasztalatokkal rendelkező emigránsoknak adtak elsők között letelepedési jogot. Ők más társadalmi rangból származó és más politikai nézetekkel rendelkező emberek voltak, mint az első világháborús, vagy az azelőtti hullámot kitevők. Brazília ezen kívül több tízezer, a holocaust elől menekülő, zsidó származású európainak kínált menedéket, köztük magyaroknak is. A világháború évei alatt sok magyar család rostokolt európai légerekben a nagy hajóút előtt, azonban ez alatt az idő alatt és ilyen körülmények között is képesek voltak megőrizni és „gyakorolni” magyarságtudatukat olyan közösségformáló tevékenységekkel, mint a cserkészlet vagy a néptánc.

A cserkészetet azért érdemes kiemelni, mert számos olyan képviselője volt ekkor a magyar cserkészetnek az európai légerekben, akik később többek között a Brazíliai Magyar Cserkészet fontos szereplőivé váltak.

Az utolsó nagy migrációs hullámot az '56-os forradalom után kivándorlók jelentették. Több ezer, tanult fiatal kényszerült menekülésre, főleg Budapestről. Az ekkorra már szilárdnak, jelentősnek mondható helyi képviseleteknek hála, az '56-os emigránsok beilleszkedése a magyar közösségekbe jóval egyszerűbben zajlott. Ennek ellenére, az otthoni helyzet stabilizálódását követően sokan költöztek közülük vissza, Magyarországra.

A mai São Pauló-i magyar közösség tehát a fenti bevándorlási hullámok tagjaiból és azok leszármazottaiból áll. Ami az aktivitás és az életkor függvényét illeti, fiatalok és idősek egyaránt részt vesznek a közösség eseményein. Az első generációs szülőknél automatikus volt, hogy gyermekeiket magyarul tanítsák, beírassák őket a magyar cserkészcsapatokba, majd később a néptáncsoportokba is. A második, harmadik generációnál már – elsősorban a vegyes házasságok és a brazilok vendégszeretetéből fakadó gyors asszimiláció miatt – csökken az előző tendencia: gyermekeik kevésbé beszélnek magyarul, mára a cserkészet és a néptánc is többnyire portugál nyelven folyik. Ezért azonban nem lehet hibáztatni senkit, a magyar kultúra és identitás irányában érzett szeretetük és hűségük ugyanúgy lankadatlan.

A felújított Magyar Ház épülete

A fogadószervezetről és rendezvényeiről

A legrégebbi és legfontosabb intézmény a São Pauló-i magyar közösség életében a Brazíliai Magyar Segélyegylet, azaz az *Associação Húngara Auxiliadora do Brasil*. A Segélyegylet alapszabályait az akkor már 60 éves tapasztalattal rendelkező *Deutscher Hilfsverein* (Német Segélyegylet) vezérelvei alapján állították össze. Célja a magyarság segítése, védelme, sérelmeinek orvoslása volt, továbbá kulturális és oktatási tanácsadás, egészségügyi ellátás és „minden, amit a Magyarság érdekében cselekedni tudott”. A mindenkori vezetőség tagjai sohasem a személyes dicséretekért hajszolták, hanem a Nagy-Magyarország minden részéről bevándoroltak megsegítéséért dolgoztak.

A második világháború alatt Brazília és Magyarország között – ha közvetve is, de – beállt a hadiállapot. A német és olasz közösségekhez hasonlóan, a magyar kolónia tagjai között is tilos volt nyilvánosan anyanyelven beszélni. A Segélyegylet kisajátításnak volt kitéve. Másfél évi hatósági ellenőrzés után azonban az államhatalom meggyőződött, hogy a Segélyegylet munkája kizárólag segélyező és nevelő, úgyhogy a munka folytatódhatott, jóllehet, az igazgatóság csak Brazíliában született állampolgárokból állhatott, és egy ellenőrökből álló „stábot” is beültetettek a Segélyegylet soraiba. A világegés fékezte a kolónia fejlődését, a rendeletek pedig sürgették a tengelyhatalmakhoz tartozó nemzetek egyesületeinek, iskoláinak megszüntetését vagy államosítását. Az utolsó magyar iskolák 1951-ben zárták be kapuikat.

Brazília nem szenvedett jelentős anyagi károkat. Amint véget ért a háború, többek között a brazil gabona, húsáru és feketebab segítette ellátni a kiéhezett Európát. Az 1945 után érkező bevándorlók bekerültek a felfelé ívelő gazdasági hullámba. A tanult európai munkaerőt a cégek szívesen alkalmazták, pótolva a nagy kereslet hiányát. A pezsgő gazdasági élet hatással volt a közösségi életre is, az új bevándorlók egyesületekbe tömörültek.

A következő években és évtizedekben jöttek létre azok az intézmények és csoportosulások, melyek az évezred végéig a magyar közösség mozgatórugóit jelentették. Megalakult a négy cserkészcsapat – a Zrínyi Ilona és Zrínyi Péter a lutheránus, valamint a Dobó Katica és Szent Imre a katolikus egyház oldalán. A négy csapatot 2003-ban, a kiscserkészek kis létszáma miatt összevonták, így született meg a ma is működő 13. számú Szondi György Cserkészcsapat. A cserkészlet alappillérték számított a magyarság megőrzésében, minden generáció számára. A megkérdezettek szinte kivétel nélkül szép emlékeket idéznek fel róla, és nélkülözhetetlennek tartották ahhoz, hogy a magyar nyelvet a mai napig fenn tudják tartani. Mi több, a magyar közösség legfontosabb intézményeinek (Segélyegylet, Magyar Ház, São Paulo Magyar Konzulátusa) vezetősége nagy többséggel valaha volt cserkészekből és cserkészvezetőkől áll.

A cserkészek napjainkban minden második vasárnapon gyülekeznek a Sao Paulótól nem messze eső, vidéki Embu-n. A foglalkozások portugál és magyar nyelven folynak, ám utóbbit véleményem szerint már inkább a hagyományok megőrzése miatt használják, ugyanis a legkisebb cserkészek nagy része nem beszéli és nem is érti már nyelvünket. Ezen javítandó, a cserkészetek alkalmával magyar órák is vannak, melyek a gyerekeket és szüleiket is érintik.

Március eleji cserkésznap Embu-n

Nem szabad elmenni a Szeretetház intézményének fontossága mellett, amely egy, a Segélyegylet kezdeményezésére létrehozott idősotthonként alakult meg, 1961-ben. A fenntartásához szükséges pénzt részben adakozásokból, részben a fizető lakók lakbéréből, részben pedig az ún. Szeretetházból származó bevételből finanszírozták.

A Szeretetházban, kezdetben csak magyarok és magyar leszármazottak lakhattak, viszont az évek és évtizedek múlásával a lakók nemzetiségi összetétele teljesen vegyessé vált. A 2010-es évek közepéig a Segélyegylet égisze alatt működött az idősotthon, azóta azonban már más tulajdonosa van.

Mint a magyar diaszpórában mindenhol, a néptánc itt is a kultúra megőrzésének egyik legfontosabb eleme. Több néptáncsoport is alakult az elmúlt évszázadban, melyek vallási tagozódás, életkor és tudásszint alapján sorolták be a táncolni vágyókat. Számtalan nagy volumenű fellépés, megannyi próba, közösen átmulatott éjszakák, Néptánc Fesztiválok, közös varrás- és hímzéstanulás, éneklések és állandó jó hangulat kötötte és köti össze máig a São

Pauló-i magyar közösség néptáncosait. A Pántlika, a Zrínyi, a Ropogós és a Sarkantyú táncgyüttesek heti rendszerességgel próbálnak, és készülnek a magyar állami ünnepeken esedékes fellépéseikre. Mindenkor vezetőik áldozatos munkájának, a csoportok történetének és a tagok által megélt élmények leírására – csakúgy, mint a cserkészek számára – egy külön könyvet lehetne szentelni.

A Pántlika Néptáncgyüttes (néhány tagjának) első fellépése 2020-ban, november végén

A Segélyegylet a magyar állami ünnepnapokon rendszeresen megemlékezéseket tart, amiken a cserkészek és a néptáncosok fellépésén kívül Magyarországról is érkeznek meghívott előadók. Magyar vacsorák, közös főzések, magyar piac, piros tojás ünnep, irodalmi kör, sakk-kör, karácsonyi vásár, magyar mise – ezek, és ezen kívül még sok más esemény jellemzi a magyar közösségi életet, azonban ezeket nagyrészt csak hallomásból és írásos emlékekből ismertem meg, ugyanis személy szerint ezek közül csak párat volt szerencsém megtapasztalni a koronavírus járvány miatt.

Feladatokról és eredményekről

Ahogy a fenti bekezdésben is utaltam rá (és minden bizonnyal a többi ösztöndíjas is hasonlóan gondolja), az idei év egy „speciális” év. Érkezésünk után két héttel Brazíliában is felütötte fejét a COVID-19 néven elhíresült járvány, aminek következtében a közösségi események el lettek törölve. Sajnálatos módon a járvány azóta is tart, az emiatti szigorítások és tiltások azóta is érvényben vannak.

A vírushelyzet megjelenésével alakítanunk kellett az eredetileg rám szabott feladatokon. Az extrém körülményeket felmérve, mentorom és mentor helyettesem – bölcsen átgondolva – a legnagyobb projektünként egy olyan vállalással bíztak meg, amit a korlátozások mellett is többé-kevésbé zökkenőmentesen lehet végezni: a magyar közösség története második emlékkönyvének megírása lett fő feladatom. Számos interjú került elkészítésre, emellett a folyamatos anyaggyűjtés jellemezte a könyvírás procedúráját.

Az emlékkönyv írása megtisztelő feladat, és örömmel tapasztalom, hogy a közösséget nagy érdeklődés jellemzi a könyv elkészülését illetően.

A mentorommal, Deraniné Jármay Andreával folytatott interjú

Az ösztöndíjas időszak első hetei – a járványt megelőzően – a beilleszkedéssel és a magyar közösség egy kis részének megismerésével teltek: a 13. sz. Szondi György Cserkészcsapat március 1-ji cserkésznapján, illetve a Pántlika Néptáncegyüttes próbáján már az első napokban betekintést nyerhettem a magyar élet mozgatórugóinak számító tevékenységei közül kettőbe is.

Valószínűleg életem végéig emlékezni fogok azokra a percekre, amikor a brazil és a magyar zászló levonását követően közel negyven brazíliai magyar cserkész és hozzátartozóik, szívükre tett kézzel éneklük a Magyar Himnuszt. Arra is emlékezni fogok, amikor első alkalommal hallottam magyar népzene-t a táncteremből, ahol különböző korú és rasszú emberek járták a csárdást, ugrották a cifrát és formáltak körtáncot.

Munkaköröm jellegéből fakadóan azonban ezekben az „ingerszegény” időkben is tudtunk olyan feladatokat találni, amelyek hasznosnak és eredményesnek bizonyultak. Médiareferensként – a mentorokkal egyeztetve – többek között a fentiekhez hasonló események megörökítése céljából elengedhetetlennek tartottam, hogy a szociális média térhódításával lépést tartva az elsődleges platformon, a Facebook-on kívül egy Instagram-oldalt és egy Youtube-csatornát is létrehozzunk a közösség számára. Ezek elsősorban a fiatal, a 20-as és 30-as éveiben járó magyar leszármazottak figyelmének felkeltére irányulnak. Az általam létrehozott Instagram profilt összekötöttük a már meglévő Facebook oldallal, ami a bejegyzések megosztásánál és az emberek elérésénél sokat segít. Az Instagram oldalnak jelenleg majdnem 600 követője van, a szintén márciusban létrehozott Youtube csatorna pedig több mint 130 feliratkozóval bír. Mindegyik platformot igyekeztünk rendszeres bejegyzésekkel frissíteni. Ezek a platformok váltak a közösséggel való kapcsolattartás elsősorú csatornáivá.

Casa Húngara de São Paulo
134 feliratkozó

KEZDŐLAP VIDEÓK LEJÁTSZÁSI LISTÁK CSATORNÁK BESZÉLGETÉS NÉVJEGY

Feltöltések ÖSSZES LEJÁTSZÁSA RENDEZÉSI SZEMPONT

Thumbnail	Video Title	Duration	Views	Time Ago
	Comemoração on-line da Revolução Húngara de 1956...	47:45	46 megtekintés	2 hónappal ezelőtt
	Mostantól podcast 8 - Versek III. rész	8:53	46 megtekintés	3 hónappal ezelőtt
	Mostantól podcast 7 - Versek II. rész	14:19	38 megtekintés	4 hónappal ezelőtt
	Comemoração da Festa de Santo Estevão on-line - Sze...	1:00:23	363 megtekintés	4 hónappal ezelőtt
	Mostantól podcast 6 - Versek I. rész	10:48	177 megtekintés	5 hónappal ezelőtt
	Mostantól podcast 5 - Magyar feltalálók napja	8:26	102 megtekintés	6 hónappal ezelőtt
	Százéves Trianon - Összetartozás a Föld déli...	5:00	1,5 E megtekintés	7 hónappal ezelőtt
	Brazíliában is Magyarok vagyunk - Rákóczi virtuális...	2:53	634 megtekintés	7 hónappal ezelőtt
	Mostantól podcast 4 - Magyarországi turisztikai...	7:18	170 megtekintés	7 hónappal ezelőtt
	A 13.sz Szondi György Cserkész csapat -...	3:02	33 megtekintés	8 hónappal ezelőtt

A Magyar Ház Youtube-csatornájára feltöltött videók

Egy Podcast lejátszási lista elindítását is kezdeményeztem, és ebben ösztöndíjas társaim is partnerek voltak. Az első beszélgetés témája alkalomhoz illően a Húsvét volt: az ünneppel kapcsolatos otthoni szokások felelevenítése, személyes történetek a locsolásról, az ilyenkor asztalra kerülő finomságok részletezése. A közel 10 perces podcast sikert aratott, így ezen felbuzdulva elhatároztuk, hogy háromhetente új anyaggal jelentkezünk. A lejátszási lista hallgatóinak reakciói, kommentjei megerősítik a kezdeményezés helyénvalóságát, melynek a folyamatosan aktuális témák feldolgozása mellett a magyar nyelv, hallgatáson keresztüli gyakoroltatása az elsődleges célja.

Nemzeti ünnepeinket – személyes rendezvények híján – online formában tartottuk meg. A Facebook-live szolgáltatás igénybevételével magyarok és magyar leszármazottak százait sikerült elérni március 15-én, augusztus 20-án és október 23-án. A megemlékezéseken történő konferálás, az adott esemény történelmi háttérének összeállítása és annak előadása mindig az én feladatom volt. Ösztöndíjas társammal az ilyen módon közvetített, videós ünnepségek megszerkesztésének, összevágásának feladata is a munkakörünk részét képezte.

Összefoglalás a tapasztalatokról

A Brazíliában való tartózkodásunk időszaka 2020 decemberében véget ért. Az ott szerzett tapasztalatok, élmények és ismeretségek – a sajnálatos helyzet ellenére is – egyediek, és örülök, hogy sikerült megélni őket. Ami a biztonságunkat illeti: semmilyen olyan atrocitás nem ért bennünket, ami miatt ne éreztük volna magunkat komfortosan. Mint az előzőkben említettem, ebben mentoraink nagy szerepet játszottak, folyamatos érdeklődésük és segítségnyújtásuk is a biztonságunkat szolgálja.

Ahogy a járvány miatti korlátozások engedték, igyekeztem a városon belül és kívül is kirándulni, utazni. November hónapban egy óriási utazáson vettünk részt, az ez alatt szerzett emlékek megkoronázták az ittlétünket.

Az általam akár interjúk, akár személyes beszélgetések révén megkérdezettek egyöntetűen állítják, hogy a Kőrösi Csoma Sándor Program egy új ajtót nyitott a diaszpóra életében. Azzal, hogy az anyaországból érkező fiatalok élnek közöttük már 7. éve, a közösség tagjainak nyelvtudása folyamatosan frissül, az ösztöndíjasokkal hasonló korúak barátságokat kötnek, és a kulturális értékek hiteles átadása mellett, a már korábban is „mostani Magyarországnak” nevezett helyről testközeli impulzusokat képesek közvetíteni – legyen szó mostani filmekről, zenékről, divatról vagy akár szlengről. Egyre több olyan fiatalról tudunk, akik jártak már Magyarországon akár turistaként, akár a Nemzetpolitikai Államtitkárság egy programjának köszönhetően. Véleményem szerint ebben a tényben is nagy szerepet játszanak a KCSP-s ösztöndíjasok, akik egyfajta „kedvcsináló nagykövet” szerepébe bújnak az érdeklődő fiatalok előtt.

Végezetül ismét Piller Gedeon gondolatait idézem, aki itt már 1996-ban utal arra a folyamatra, amit a diaszpórában élők csak „visszidálásnak” neveznek, és ami a program egyik közvetlen, távoli célja is lehet:

„Az iskoláztatáson kívül a turizmus is beindult, s sok magyar származású gyerek most akar gyorsan megtanulni magyarul, hogy jobban közlekedhessen az Országban. Sokan munkát vállalnak otthon és Brazíliába már csak látogatóba jönnek, mert már letelepedtek Magyarországon. A kivándorolt szülő visszaadja gyermekét Hazájának.

E fejezet elején lefestett pesszimizmus alaptalan. Az új generáció nem veszett el! Büszkék a kultúrájukra, amit mi átadtunk nekik. Még azokra is ráragad a lelkesedés, akik egy szót sem beszélnek magyarul.”